

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทยจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ช่อทิพ โกกิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2547

ISBN 974-9740-10-6

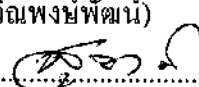
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ช่อทิพ โกกิม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

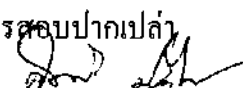
.....ประธาน

(ดร. ศิลปäch ปวีณพงษ์พัฒน์)

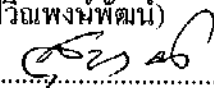
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุชาติ เหล่าปรีดา)

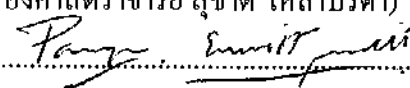
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

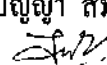
(ดร. ศิลปäch ปวีณพงษ์พัฒน์)

.....กรรมการ

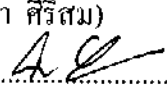
(รองศาสตราจารย์ สุชาติ เหล่าปรีดา)

.....กรรมการ

(ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์)

.....กรรมการ

(ดร. จุตสุดา ศิริสม)

.....กรรมการ

(ดร. วนิดา พงษ์ศักดิ์ชาติ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 13 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ ดร. จุฬสุทธา ศิริสม และดร.วนิดา พงษ์ศักดิ์ชาติ ที่กรุณาสละเวลาพร้อมทั้งให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาได้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ที่ให้โอกาสทางการศึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดของการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี และหาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามีส่วนดีประการใด ขอยกความดีนี้แก่บิดามารดา และอาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ช่อทิพ โกกิม

45922138: สาขา: การบัญชี; บช.ม. (การบัญชีมหบัณฑิต)

คำสำคัญ: คุณภาพกำไร

ช่วยทิพ โกกิม: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (FACTORS AFFECTING DIFFERENCE OF THE QUALITY OF EARNING OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร.ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์, บช.ด., รศ. สุชาติ เหล่าปรีดา, บช.ม. 63 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-9740-10-6

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยปัจจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้คือ ปัจจัยทางด้านขนาดของกิจการที่วัดจากมูลค่าของสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (โครงสร้างเงินทุน) และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม โดยใช้ข้อมูลใน 4 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538 - 2546 โดยแบ่งการศึกษาคุณภาพกำไรแบ่งออกเป็นสองตัวแบบ คือ กำไรที่มีคุณภาพ วัดจากกำไรที่ใกล้เคียงกระแสเงินสด และกำไรที่มีคุณภาพ วัดจากรายการคงค้างที่มีคุณภาพ ตามแนวทางการศึกษาคุณภาพกำไรของ Hribar and Collins ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมการถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพกำไรทั้งสองตัวแบบให้ข้อสรุปที่คล้ายคลึงกัน คือ ปัจจัยทางด้านขนาดของกิจการและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยทางด้านของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (โครงสร้างเงินทุน) ไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไร

45922138: MAJOR: MASTER DEGREE OF ACCOUNTING (M.ACC)

KEYWORD: QUALITY OF EARNING

CHOTHIP KOKIM: FACTORS AFFECTING DIFFERENCE OF THE QUALITY OF EARNING OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND.

THESIS ADVISORS: SINCHAI PAVEENPONGPAT, Ph.D., SUCHAT LAOPREEDA, M.Acc.

63 P. 2004. ISBN 974-9740-10-6

The purposes of this research were to study the following factors: firm size, based on total assets, debt-to-equity ratio (or capital structure), and, types industry group; and to investigate their effect upon the difference in earnings quality of listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The data were collected from four sample groups namely, Argo and Food Industry, Consumer Products, Raw and Materials Industrial Goods and Real Property and Construction during the years 1995 - 2002.

Two multiple regression analysis models, categorized by dependent variables, the earnings quality, were examined. First, the quality of earnings measure was defined as the closeness-to-cash flow from operation. The other measure was based on the accrual quality, according to Hribar and Collins, theory.

The results showed that the difference in quality of earnings in both models was associated with the firm size factor and types of industry group factor. However, the capital structure factor, measured by the debt-to- equity ratio, was found not related to the difference in quality of earnings.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
กำไรตามเกณฑ์คงค้าง.....	12
งบกระแสเงินสด.....	13
คุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพ.....	15
การวิเคราะห์คุณภาพกำไรจากความแปรปรวนและความเสี่ยง.....	17
งานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับคุณภาพกำไร.....	18
สรุปผลการวิจัยในอดีต.....	26
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	28
กลุ่มประชากรและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การวิเคราะห์เพิ่มเติม.....	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	38
ตัวแปรในการวิจัย.....	38
การทดสอบสมมติฐานตามตัวแบบที่ 1.....	39
การวิเคราะห์เพิ่มเติม.....	44
การทดสอบสมมติฐานตามตัวแบบที่ 2.....	45
5 อภิปรายและสรุปผล.....	49
อภิปรายและสรุปผล.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	50
บรรณานุกรม.....	52
ภาคผนวก.....	55
ผลการประมวลผลทางสถิติตาม โปรแกรม SPSS.....	56
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	63

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิด.....	9

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 ความหมายและการวัดค่าของตัวแปรตามสมการถดถอย.....	36
4-1 การแจกแจงของตัวแปร ตามตัวแบบที่ 1.....	39
4-2 การวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามตัวแบบที่ 1.....	39
4-3 ผลการทดสอบการวิเคราะห์ตามสมการถดถอยตามตัวแบบที่ 1.....	41
4-4 การแจกแจงตัวแปรอัตราส่วนนี้ต่อส่วนของเจ้าของตามตัวแบบที่ 1.....	42
4-5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีคุณภาพกำไรของกลุ่มที่มีอัตราส่วนนี้สินต่อ ส่วนของเจ้าของสูงเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอัตราส่วนนี้สินต่อส่วนของ เจ้าของต่ำ ตามตัวแบบที่ 1.....	43
4-6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปร ตามตัวแบบที่ 1.....	43
4-7 การแจกแจงของตัวแปร ตามตัวแบบที่ 2.....	45
4-8 การวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตาม ตัวแบบที่ 2.....	45
4-9 ผลการทดสอบการวิเคราะห์ตามสมการถดถอย ตามตัวแบบที่ 2.....	46
4-10 การแจกแจงตัวแปรทางด้านกลุ่มของขนาดของกิจการ ตามตัวแบบที่ 2.....	47
4-11 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีคุณภาพกำไรของกลุ่มที่มีอัตราส่วนนี้สินต่อ ส่วนของเจ้าของสูงเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอัตราส่วนนี้สินต่อส่วนของ เจ้าของต่ำ ตามตัวแบบที่ 2.....	48
4-12 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปร ตามตัวแบบที่ 2.....	48